

EL BOSC DE L'AMAT

Per què aquest projecte?

L'escola Germans Amat Targa comença aquest 2020 un projecte d'aprenentatge basat en el bosc. L'escola es troba ubicada en un lloc privilegiat envoltada de natura. Davant l'escola es troba el parc natural de Can Ginestar i envoltant l'escola un bosc que va ser en part propietat de la família Amat Targa i part pertany a Mas Ratés.

Des de fa temps la nostra escola ha aprofitat el bosc per diverses activitats com: observar la natura, recollir fulles, trobar el tió, fer la nostra cross, excursió de la ruta de les papallones...I ha continuat donant importància a la natura creant un projecte de l'Hort.

La nostra escola segueix un projecte d'Educació Emocional ja fa set anys. Els mestres de l'escola sabem, perquè tenim evidències, que els alumnes assoleixen millors resultats acadèmics quan es treballen alhora les emocions. Això ens va fer pensar que el bosc té uns beneficis relacionats amb el benestar emocional que podíem aprofitar. El bosc esdevé un espai natural com a escenari d'aprenentatge.

Orígens històrics d'aquest projecte:

N'hi ha un doble origen, per una banda parlem dels orígens a nivell d'Espanya i Catalunya i per una altra banda a nivell d'Europa.

A nivell nacional:

A Espanya les primeres passes en escoles en la natura es van donar a finals del segle XIX i començament del segle XX amb il·lustres pedagogs com Giner de los Ríos(1839-1915), Andrés Manjón (1846-1923) i Rosa Sensat (1873-1961). En aquest moment apareixen les primeres escoles del bosc.

Giner de los Ríos va ser el creador i director de la Institución Libre de Enseñanza i Rosa Sensat va estar un temps treballant a Madrid inspirant-se en aquest model.

El Padre Manjón (1889) va ser el fundador de les escoles de l'Ave Maria. Eren unes escoles catòliques que utilitzaven un mètode d'ensenyament a l'aire lliure.

Una de les característiques més distintives de les escoles en la natura és que el mitjà natural és qui crea el context i el currículum es fa d'una manera més natural. El contacte amb el bosc afavoreix l'estudi de la natura i la introducció de continguts de ciència.

Les primeres escoles bosc de finals de segle XIX eren espais dedicats a l'educació i la salut dels nens i sempre estaven situades en entorns naturals.

La primera escola bosc a Barcelona va obrir les seves portes al 1914 amb el nom d'Escola Bosc de Montjuïc. Rosa Sensat, pionera del món docent i formada amb Decroly , va ser l'encarregada de dirigir el projecte, un projecte d'ensenyament que continua sent modern i innovador després de més de 100 anys. Aquesta escola en els seus inicis era oferir als nens i nenes amb problemes respiratoris, un ambient més saludable, lluny de la contaminació de la ciutat. Rosa Sensat va ampliar aquest objectiu per donar una educació integral de tots els nens.

Aquesta escola era una escola a l'aire lliure i va ser la primera escola activa pública de Catalunya. Era una escola que garantia el millor ambient per al desenvolupament de la persona. Deixava que els nens i nenes rebessin l'impacte del medi natural i deixava la natura com a centre d'interès, entorn del qual girava tota l'activitat i l'aprenentatge escolar. Es parlava de vitalisme, entès com la vida a prop de la natura.

A nivell europeu:

Ovide Decroly (1871-1932) crea un mètode d'ensenyament basat en l'interès del nen i el seu contacte amb la natura. El procediment d'aprenentatge es basa en l'observació, l'associació i l'expressió. Rosa Sensat va quedar fascinada amb aquest model d'ensenyament de Bèlgica, on els nens treballaven lliurement en la natura, recol·lectaven material i el classificaven.

Les escoles en la natura són un model educatiu que va començar els anys 50 a Dinamarca per Ella Flautau. Avui en dia n'hi ha moltes escoles Forest School Nurseries a tot el nord d'Europa. Ella Flautau era una mare que cuidava dels seus fills i altres nens i va crear un " Jardí d'infants ambulat". Cada dia feien una caminata al bosc formant part del pla d'estudis. En pocs anys altres mares van començar a organitzar escoles que transportaven els seus fills des de els barris congestionats de Copenhague fins el camp. Aquest enfocament es va instaurar àmpliament a Dinamarca als anys 70 i 80 donat que no hi havia prou guarderies pels nens d'Infantil. Aquest tipus d'escoles es van estendre pels països escandinaus.

Es pot dir que hi van haver moltes influències d'Europa i Regne Unit de diferents educadors i filòsofs que començaven a fer rodar el concepte d'aprenentatge i joc a l'aire lliure. Susan Isaacs (1885-1948) i les germanes Macmillan (1860-1931) van sentar les bases del que avui es coneix com Forest School.

Al 1993 el Regne Unit va desenvolupar el seu propi projecte Forest School , després va arribar al 2003 a Escòcia i al 2011 a Irlanda.

A la primera conferència Nacional d'Escoles forestals al Regne Unit es va formular la primera definició del que és una escola forestal:

“Un procés inspirador que ofereix als nens, joves i adults oportunitats regulars per aconseguir, desenvolupar confiança i autoestima a través d'experiències d'aprenentatge pràctic en un entorn forestal local.”

Algunes de les característiques clau de Forest School són:

- Està dirigit per professionals qualificats.
- És un procés a llarg plaç en contacte regular amb el bosc seguint les estacions
- Segueix una pedagogia centrada en el nen i els seus interessos. L'interès del nen és la base de qualsevol activitat.
- Les observacions dels alumnes són claus.
- Permet cobrir tot tipus d'àrees d'aprenentatge, inclosos aspectes emocionals on és possible desenvolupar l'autoestima i l'autoconfiança, així com generar relacions positives amb altres companys de classe i els adults, fomentant el treball en equip.
- Comprendre i expressar-se en llengua anglesa.

Objectius del nostre projecte: EL BOSCH DE L'AMAT

Vista la trajectòria històrica d'aquest projecte la nostre escola pretén traslladar de forma periòdica l'aula al bosc. Amb aquest model educatiu els alumnes recuperen i desenvolupen el seu vincle essencial amb la natura i activen els mecanismes innats d'aprenentatge.

Intensificar el contacte amb la natura més propera, no només aporta més coneixement del seu entorn, sinó que és la manera més efectiva d'estimar-lo, respectar-lo i protegir-lo.

L'educació a l'aire lliure ens aporta molts recursos pel desenvolupament integral de l'infant en totes les seves dimensions: psicomotora, cognitiva, afectiva-emocional...A més s'ha d'afegir tots els beneficis per la salut que el contacte directe i continuat amb la natura aporta als nostres alumnes. S'ha fet estudis inclús en aquest sentit i han vist que es redueixen el nombre de constipats.

Els recursos que ens dóna la natura ens permet córrer, saltar, seure, observar, descansar, descobrir, sorprendre's, inventar, explorar, compartir, així com realitzar amagatalls o cabanyes, gronxadors...

Dit això els objectius del projecte serien:

- Desenvolupar part del currículum mitjançant materials i recursos del medi natural.
- Descobrir, conèixer i saber desenvolupar-se en el mitjà natural.
- Conèixer i descobrir les característiques de la fauna i la flora del bosc.
- Gaudir de les activitats a l'aire lliure dirigides i obertes.
- Crear un vincle afectiu i de respecte cap a la natura.
- Millorar la cohesió de grup

Avantatges de l'educació en contacte amb la natura :

Són avantatges basades en les evidències d'estudis que s'han feta partir de 1990 i la majoria d'aquests estudis s'han centrat en nens/es que viuen en contextos urbans. Se sap per estudis que quasi la meitat dels infants passen menys d'una hora a l'exterior. UNICEF recomana exposar als nens a la natura perquè influeix positivament en la seva salut. La OMS actualment està promovent la idea que cal augmentar els espais verds a les ciutats.

- Segons la neuroeducació els alumnes que viuen en entorns més propers a la natura tenen un millor rendiment cognitiu que els alumnes que tenen menys experiències amb la natura.
- Quan els/les nens/es passen temps en espais naturals fan un joc més variat, imaginatiu i creatiu, que els ajuda a desenvolupar el seu llenguatge i les habilitats socials.
- L'alternativa de jugar amb regularitat a l'aire lliure fa que els alumnes desenvolupin més les seves habilitats motores de coordinació, equilibri i agilitat.
- El bosc promou el joc infantil de manera que els nens tinguin més oportunitats d'interacció social.
- Es produeix una millora del sistema immunològic i de la vitamina D.
- Es rebaixa la simptomatologia dels alumnes diagnosticats amb TDAH.
- Les activitats a l'aire lliure permeten estimular en major grau totes les capacitats infantils en comparació amb les activitats que es porten a l'aula.

Metodologia:

La nostra escola ha previst una sèrie de sortides al bosc amb una freqüència setmanal per totes les classes. Els mestres aprofiten el moment que són dos mestres a l'aula per anar al bosc, de moment aprofitant els dies que no plou, que són molts. Aquesta activitat forma part de la programació setmanal de classe. L'aprenentatge al bosc està pensat per tota l'escola: Educació Infantil i Primària.

L'activitat que es fa al bosc té 3 fases:

1. Prèvia: a l'aula abans d'anar, anticipant què faran.
2. Activitat al bosc pròpiament dita
3. Conversa: a l'aula o al bosc fent una retornada del què han après i com s'han sentit.

El Diari d'aula pot recollir les activitats que es fan al llarg del curs i se'n cuida cada setmana un alumne de fer el resum.

Les activitats poden ser:

- Dinàmiques d'Educació Emocional.
- Lectura a l'aire lliure
- Educació Física a l'aire lliure i curses d'orientació.
- Ambient de natura per Educació Infantil
- De descoberta, exploració...en relació al currículum: seriacions, agrupacions, classificacions, sumes, restes, percepció de qualitats i atributs, explorar les formes geomètriques, dibuixar i escriure a la terra...
- D'observació de diferents elements: creixement de plantes, pluviòmetres, caixes niu, treball dels sentits, buscar tresors, descobrir insectes
- Esmorzar a l'aire lliure
- Expressió artística: collage, pintura a l'aire lliure...
- Observació i cerca d'elements característics de les estacions.
- Activitats relacionades amb el canvi climàtic i la neteja de boscos
- Activitat FOREST SCHOOL

Per portar a terme aquest projecte hem investigat molt i ens vam posar en contacte amb FOREST SCHOOL CATALUNYA. Un professor d'aquesta associació ens va fer un modelatge i assessorament d'entrada. Posteriorment hem inclòs aquesta programació de FOREST SCHOOL a cicle superior ja que d'aquesta manera practiquen l'anglès. Aquestes activitats estan finançades per l'AMPA i la pròpia escola a partir de diverses subvencions de l'Ajuntament i complementen el nostre currículum.

Les activitats de descoberta al bosc prèviament s'han de preparar pel mestre, deixant al bosc aquells materials que necessitaran ser trobats pels alumnes. En totes les activitats portarem una motxilla amb una farmaciola i aigua que esdevindrà com a punt d'orientació en el bosc per tornar a la base.

Igualment important és marcar els límits de l'espai i donar-lo a conèixer als alumnes. Quan anem al bosc tot el que trobem s'aprofita per estirar del currículum. De forma obligatòria van mínim dues mestres amb els alumnes , això permet a més diversificar les activitats pels alumnes i que ells puguin triar.

ESTEM CONVENÇUTS QUE LA INFÀNCIA URBANITA NECESSITA UN RESPIR.